

Примена Споразума о слободној трговини у централној Европи (СЕФТА 2006) у поступцима јавних набавки, односно обавештење о томе да ли је надлежно министарство „прописало Упуство или Правилник“ о примени овог споразума, као и „да ли се код јавне набавке по партијама признаје преференцијал домаћег понуђача и ако се признаје који проценат вредности робе домаћег порекла треба да буде да би се признао преференцијал?“

(Мишљење Министарства финансија Број: 011-00-00491/2010-27 од 9. децембра 2010. године)

1. Чланом 52. Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС“, број 116/08) (у даљем тексту: Закон) уређена су питања која се односе на:

- критеријуме за оцењивање понуде (став 1.);
- елементе критеријума економски најповољније понуде (став 2. тач. 1. до 12.);
- начин на који се врши избор између достављених понуда применом критеријума економски најповољније понуде, односно применом критеријума најниже понуђене цене (ст. 5. и 8.);
- случајеве у којима је наручилац јавне набавке дужан да да предност домаћем понуђачу у односу на најповољнијег страног понуђача (ст. 6. и 9.).

Ти случајеви се примењују код јавне набавке **радова или услуга** када су понуде поднели домаћи и страни понуђачи и када је након оцене и рангирања понуда утврђено да је најповољнија понуда страног понуђача, у односу на најповољнију понуду домаћег понуђача, повољнија највише за 20 пондера, ако је примењен критеријум економски најповољније понуде. У случају примене критеријума најниже понуђене цене, услов за избор домаћег понуђача је да најнижа понуђена цена домаћег понуђача није већа од 20% у односу на најнижу понуђену цену страног понуђача.

- случајеви у којима је наручилац јавне набавке дужан да да предност понуђачу који нуди добра домаћег порекла (ст. 7. и 10.).

Ти случајеви се примењују код јавне набавке **добара** када је након оцене и рангирања понуда утврђено да је најповољнија понуда понуђача који нуди добра страног порекла у односу на најповољнију понуду понуђача који нуди добра домаћег порекла повољнија највише за 20 пондера, ако је примењен критеријум економски најповољније понуде. У случају примене критеријума најниже понуђене цене, наручилац је дужан да изабере понуду понуђача који нуди добра домаћег порекла под условом да његова понуђена цена није преко 20 % већа у односу на најнижу понуђену цену понуђача који нуди добра страног порекла. С обзиром да порекло понуђача (страни или домаћи понуђач) није од значаја, предност се даје роби која је домаћег порекла. То, практично значи да је могуће да оба понуђача буду домаћа.

- јавну набавку обликовану по партијама (ст. 6, 7, 9. и 10.);
- начин на који се примењује предност дата домаћим понуђачима у поступцима јавних набавки када, у тим поступцима учествују понуђачи из држава потписница Споразума о слободној трговини у централној Европи (ЦЕФТА 2006) (став 12.).

Законом о потврђивању Споразума о измени и приступању Споразуму о слободној трговини у централној Европи-ЦЕФТА 2006 („Службени гласник РС-Међународни уговори“, број 88/07) ратификован је Споразум о измени и приступању Споразуму о слободној трговини у централној Европи (ЦЕФТА 2006) (у даљем тексту: Споразум) потписан 19. децембра 2006. године.

Чланом 35. Споразума предвиђено је:

-да ће свака страна, најкасније до 1. маја 2010. године, обезбедити прогресивно и ефикасно отварање тржишта јавних набавки, тако да, у складу са свим одговарајућим законима, прописима, процедурама и праксом, роба, услуге и понуђачи услуга других страна имају обезбеђен третман који није мање повољан од третмана који имају домаћи производи услуге и понуђачи;

-да се на тржишту јавних набавки не третирају мање повољним понуђачи основани на територији државе Србије који су повезани са страним лицем друге државе потписнице Споразума или су у власништву страног лица државе потписнице Споразума и да се недискримишу локално основани понуђачи који нуде робу и услуге који имају порекло из земаља потписница Споразума.

Локално основани понуђачи, у смислу наведеног члана Споразума за државу Србију, као једну од страна потписница Споразума, су понуђачи основани на територији Републике Србије, односно уписани у регистар надлежног органа (Агенција за привредне регистре).

Из свега наведеног произлази да се одредбе члана 52. Закона неће примењивати:

-у односу на понуде понуђача из држава потписница Споразума и на понуде којима се нуди роба пореклом из држава потписница Споразума;

-на понуде понуђача основаних на територији Републике Србије, а који су у власништву лица која имају седишта у државама потписницама Споразума или су повезани са тим лицима.

То, другим речима значи да не постоји потреба да „надлежно министарство пропише Упуство или Правилник о примени Споразума“, из следећих разлога:

-предност дата домаћим понуђачима, односно понудама понуђача који нуде добра домаћег порекла у поступцима јавних набавки, дата чланом 52. Закона, а ближе уређена подзаконским актом донетим за његово извршавање (Правилник о одређивању доказа на основу којих се утврђује да је понуду поднео домаћи понуђач и за одређивање добара домаћег порекла-„Службени гласник РС“, број 50/09) (у даљем тексту: Правилник), дерогирана је одредбама Споразума, сходно одредбама тог споразума почев од 1. маја 2010. године;

-потврђивање међународних уговора, у које спада и Споразум ствара обавезу њихове примене. Наиме, потврђени међународни уговори, сагласно члану 16. став 2. Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, број 98/06), саставни су део правног поретка Републике Србије. Из изнетог произилази да је Споразум саставни део правног поретка Републике Србије и да су субјекти који учествују у поступку јавне набавке у обавези да га непосредно примењују.

2. У вези питања „да ли се код јавне набавке по партијама признаје преференцијал домаћег понуђача и ако се признаје који проценат вредности робе домаћег порекла треба да буде да би се признао преференцијал“, указујемо да је чланом 52. став 11. Закона прописано да се одредбе ст. 6, 7, 9. и 10. овог члана Закона примењују и на јавну набавку обликовану по партијама. То, практично значи да је и у оквиру једне партије наручилац дужан да да предност понуди домаћег понуђача у односу на понуду страног понуђача код јавне набавке услуга и радова, односно понуди понуђача који нуди добра домаћег порекла код јавне набавке добара.

Када предмет јавне набавке обухвата више добара, сматра се да је понуђач понудио добро домаћег порекла, уколико преко 51% вредности свих добара чине добра домаћег порекла. Као доказ да су понуђена добра домаћег порекла, понуђач уз понуду доставља Уверење о домаћем пореклу робе, које издаје Привредна комора Србије (члан 3. ст. 2. и 3. Правилника).

Кад је предмет јавне набавке једно добро, оно ће се сматрати добром домаћег порекла ако вредност свих увезених материјала од којих је израђено то добро није већа од 50% цене „франко фабрика (ex-works). Израз цена „франко фабрика“ (ex-works) значи цену плаћену за производ произвођачу у земљи у којој је обављена последња обрада или прерада, под условом да та цена укључује вредност свих употребљених материјала, умањену за порез (члан 5. став 2. тачка 2. и став 3. Правилника).